

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 21C/26/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313201657
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Sivák
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2014:8313201657.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd samosudcom Mgr. Petrom Sivákom v právnej veci žalobcu T. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XX, XXX XX L., právne zast. Advokátskou kanceláriou Martin Vasil & partners, s.r.o so sídlom Nerudova 14, 040 01 Košice, proti žalovaným v 1. rade Š. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Š. XXXX/XX, XXX XX L., v 2. rade R. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXXX/XX, XXX XX L., v konaní o určenie trvania záložného práva k nehnuteľnosti, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Súd **u r č u j e**, že nehnuteľnosť, a to nebytový priestor nachádzajúci sa na 1. a 2. poschodí bytového domu súp. č. XXXX na parcele registra C XXX/XX, zapísaný na LV č. XXXX, kat. územie L. nie je zaťažená záložným právom vyplývajúcim zo Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. XXXXX zo dňa XX.XX.XXXX.

Žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca podal dňa 07.02.2013 na Okresný súd Humenné žalobu v ktorej žiadal určiť trvanie záložného práva k nehnuteľnostiam. Žalobu odôvodnil tým, že dňa XX.XX.XXXX došlo k uzatvoreniu úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX medzi Slovenskou sporiteľnou, a.s. ako veriteľom a žalovaným v 1. rade ako dlžníkom. Spoludlžníkom z tejto úverovej zmluvy bola pani H. Q.. Predmetom úverovej zmluvy bolo poskytnutie úveru žalovanému v 1. rade vo výške 2.000.000,- Sk. Na základe uzatvorenej úverovej zmluvy došlo za účelom zabezpečenia záväzku z tejto úverovej zmluvy k uzatvoreniu zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, číslo zmluvy XXXXX na základe ktorej bolo zriadené záložné právo k nebytovým priestorom nachádzajúcim sa na prvom a druhom poschodí bytového domu súpisné číslo XXXX, špecifikovaných v žalobe a zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. L., Katastrálny úrad Prešov, Správa katastra L.. Na základe povolenia vkladu Správou katastra L. takto vzniklo záložné právo k týmto nehnuteľnostiam. Žalobca uviedol, že v súčasnosti je predmet záložného práva v podielovom spoluvlastníctve žalovaného v 1. a žalovaného v 2. rade. Tým odôvodňoval aj pasívnu legitimáciu týchto žalovaných v tomto konaní. Ako dôkaz o tejto skutočnosti doložil výpis z listu vlastníctva č. XXXX, k.ú. L..

Uviedol, že následne došlo k niekoľkonásobnému postupovaniu uvedenej pohľadávky a to konkrétne dňa 01.10.2002 postúpila Slovenská sporiteľňa, a.s. túto pohľadávku na postupníka a to GENERAL FACTORING, a.s. so sídlom v Bratislave, neskôr bola táto pohľadávka postúpená na spoločnosť M.O.R.- factoring, s.r.o. so sídlom Hanušovce nad Topľou. Táto spoločnosť postúpila túto pohľadávku na postupníka Y. H. - M. a tento zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 30.11.2012 postúpil túto pohľadávku na žalobcu. Ako dôkaz o týchto skutočnostiach žalobca doložil zmluvy o postúpení pohľadávky.

Spoločnosť M.O.R. - factoring, s.r.o. vydala kvitanciu zo dňa 02.11.2005 na základe ktorej žalovaný v 2. rade svojou žiadosťou z 07.11.2005 požiadal Správu katastra L. o výmaz záložného práva k nehnuteľnostiam, čo sa aj skutočne stalo. Žalobca však uviedol, že tento výmaz považuje za neplatný a že záložné právo stále trvá, pretože v čase vystavenia uvedenej kvitancii už spoločnosť M.O.R. - factoring, s.r.o. nemala postavenie veriteľa lebo už predtým postúpila túto pohľadávku na Y. H. - M.. Ako dôkaz o týchto skutočnostiach doložil kvitanciu vydanú spoločnosťou M.O.R. - factoring, s.r.o. a žiadosť o výmaz záložného práva.

Žalobca uviedol, že sa domáhal na príslušnej Správe katastra o vykonania opravy zápisu, avšak jeho žiadosť bola zamietnutá, pretože Správa katastra L. uviedla, že vychádzala z údajov v katastri nehnuteľností, kde bolo uvedené záložné právo naposledy napísané na spoločnosť M.O.R. - factoring, s.r.o. a neboli tam vyznačené ďalšie zmeny veriteľov na základe zmlúv o postúpení pohľadávok.

Žalobca uviedol, že má naliehavý právny záujem na takejto určovacej žalobe, pretože je ďalším a posledným veriteľom tejto pohľadávky, ktorú získal na základe postúpenia pohľadávky a teda mal by byť aj záložným veriteľom. Poukázal na to, že spoločnosť M.O.R. - factoring, s.r.o. dňa 02.11.2005 už nebola záložným veriteľom a ani veriteľom a teda ňou vystavená kvitancia z 02.11.2005 je absolútne neplatným právnym úkonom § 151md ods. 1 písm. c/ OZ. M.O.R. - factoring, s.r.o. už nemala oprávnenie konať týmto spôsobom a teda nemala čo vydávať túto spornú kvitanciu, lebo už nebola veriteľom. Keďže tento právny úkon, táto kvitancia nespĺňa náležitosti požadované zákonom a to čo sa týka osoby oprávnenej na konanie, tento právny úkon má vady, ktoré ho robia absolútne neplatným. Právnym výsledkom podľa žalobcu je, že záložné právo platne nezaniklo a teda nemohlo dôjsť ani k jeho výmazu so všetkými právnymi účinkami a toto záložné právo podľa žalobcu aj naďalej riadne trvá.

K obrane žalovaných a k protinávrhu žalovaného v 1. rade spočívajúcich na námietke premlčania záložného práva sa vyjadrili, že nedošlo k premlčaniu ani zabezpečovanej pohľadávky a ani k premlčaniu záložného práva. S odôvodnením premlčania záložného práva o ktorom v tomto prípade už právoplatne rozhodol Okresný súd Humenné v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v konaní sp.z. 5Er/1128/2008 nesúhlasili. Uviedli, že došlo k spočívaniu premlčacej doby, čo však súdy nezohľadnili a rovnako súdy neakceptovali, že došlo k uznaniu pohľadávky vo forme notárskej zápisnice a teda k plynutiu 10 ročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka.

Na uvedených tvrdeniach žalobca, resp. jeho právny zástupca zotrvali aj vo svojom ďalšom písomnom vyjadrení ako aj na pojednávaní.

Žalovaný v 1. rade sa vyjadril, že nespochybnuje to, že bola pôvodne uzavretá úverová zmluva medzi Slovenskou sporiteľnou, a.s. ako veriteľom a jeho osobou ako dlžníkom, s tým že spoludlžníkom bola H. Q.. Taktiež nespochybnil ani zmluvu o zriadení záložného práva predmetom ktorej bolo zabezpečenie pohľadávky z tejto úverovej zmluvy a zálohou bol nebytový priestor nachádzajúci sa na prvom a druhom poschodí bytového domu súpisné číslo XXXX zapísaným na LV č. XXXX, k.ú. L..

Namietal však premlčanie zabezpečovanej pohľadávky, ako aj premlčanie záložného práva s poukazom na to, že o tom už bolo právoplatne rozhodnuté súdmi.

Taktiež uviedol v zhode s tvrdeniami žalobcu, že táto pohľadávka bola dňa 05.09.2002 postúpená Slovenskou sporiteľnou, a.s. na GENERAL FACTORING, a.s., následne dňa 19.09.2002 bola postúpená na M.O.R. - factoring, s.r.o. a dňa 07.10.2002 na Y. H. - M.. K tomu však uviedol, že toto postúpenie pohľadávky mu ako dlžníkovi nebolo oznámené, čo už namietal aj predtým v exekučných konaniach vedených na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 7Er/84/2004 a 5Er/1028/2008.

Následne došlo k postúpeniu pohľadávky z postupcu Y. H. - M. na žalovaného v 2. rade a to zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 03.07.2007, pričom žalovaný v 1. rade uviedol, že toto postúpenie mu ako dlžníkovi znova nebolo oznámené. Dňa 30.11.2012 žalovaný v 2. rade postúpil túto pohľadávku na žalobcu, kde mu znova tretíkrát nebolo oznámené ako dlžníkovi postúpenie tejto pohľadávky.

Uviedol, že žalobu žiada zamietnuť mimo toho, že mu nebola splnená oznamovacia povinnosť pri postupovaní pohľadávok trikrát, ako ani mu nebola predložené zmluvy o postúpení pohľadávok, že je tu aj ďalší samostatný dôvod na zamietnutie tejto pohľadávky a to premlčanie tohto záložného práva veriteľa, ktoré on ako dlžník namietal a namieta. Poukázal pritom na § 101 OZ, § 100 ods. 2, § 110 ods. 1 OZ.

Uvedol, že zo spisu Okresného súdu Humenné sp.zn. 5Er/1028/2008 vyplýva, že R. Q. ako oprávnený sa domáhal voči jeho osobe ako povinnému vymoženiu sumy 28.871,41 eur s príslušenstvom, pričom sa jednalo práve o uvedenú úverovú zmluvu a svoj nárok odôvodňoval zmluvou o postúpení pohľadávky z 03.07.2007 na základe ktorej nadobudol túto pohľadávku od postupcu Y. H. - M..

V uvedenej exekučnej veci však Okresný súd Humenné svojim uznesením zo dňa 03.02.2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil. Z obsahu tohto uznesenia vyplýva, že na základe vznesenej námietky premlčania zo strany dlžníka došlo k premlčaniu nároku oprávneného vzhľadom na uplynutie premlčacej doby. Poukázal, že po podaní odvolania o tejto veci rozhodoval aj Krajský súd v Prešove, ktorý svojim uznesením z 24.11.2010 sp.zn. 4CoE/53/2010 potvrdil toto uznesenie Okresného súdu Humenné z toho dôvodu, že nárok oprávneného na vymoženie istiny ako aj nárok na výkon záložného práva je premlčaný. Ako dôkaz žiadal pripojiť spis Okresného súdu Humenné sp.zn. 5Er/1028/2008. Podľa žalovaného v 1. rade je teda zrejmé, že v prípade premlčania hlavného úverového záväzku, tzn. v danom prípade istiny, došlo k premlčaniu aj akcesorického vzťahu a to záložného práva.

Žalovaný v 1. rade podal vzájomný návrh ktorým žiadal určiť, že nehnuteľnosť, a to nebytový priestor nachádzajúci sa na 1. a 2. poschodí bytového domu súp. č. XXXX na parcele registra C XXX/XX, zapísaný na LV č. XXXX, kat. územie L. nie je zaťažený záložným právom vyplývajúcim zo Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. XXXXX zo dňa 28.12.1998 a to práve z dôvodu vznesenej námietky premlčania.

Žalovaný ďalej uviedol, že keďže došlo k premlčaniu hlavného vzťahu, tzn. k premlčaniu istiny ako aj akcesorického vzťahu má to za následok, že záložný veriteľ sa nemôže úspešne domôcť speňaženia zálohu, t.j. uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku z predaja zálohu. Záložné právo v takom prípade už nemôže byť naďalej spôsobilým predmetom na uspokojenie zabezpečovanej pohľadávky. Pokiaľ teda on ako dlžník vzniesol námietku premlčania o čom už bolo aj právoplatne rozhodnuté v exekučnom konaní, veriteľ sa už nemôže domáhať uspokojenia zo zálohu, pretože aj záložné právo je premlčané. Poukázal aj na judikát Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo/2185/2009 zo dňa 21.12.2010. Ako dôkaz o svojich tvrdeniach doložil uznesenie Okresného súdu Humenné, sp.zn. 5Er/1028/2008 zo dňa 03.02.2010, ďalej uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 4CoE/53/2010 zo dňa 24.11.2010, ktorým bolo predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Humenné po podaní odvolania potvrdené práve z dôvodu premlčania istiny a z dôvodu premlčania záložného práva. Na týchto skutočnostiach zotrval žalovaný v 1. rade aj na pojednávaní. Žalobu žalobcu žiadal zamietnuť a svojmu protinávru vyhovieť.

Žalovaný v 2. rade sa vyjadril k žalobe a k predmetu sporu priamo na pojednávaní pri svojom výsluchu, kde uviedol, že necháva na zvážení súdu, aby súd rozhodol, či uvedené záložné právo trvá alebo došlo k jeho zániku.

Vo veci súd už rozhodol rozsudkom z 27.03.2013 (čl. 75) ktorým žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu. Krajský súd v Prešove svojim uznesením z 12.02.2013 tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Vyslovil právny názor, že súd vec nesprávne právne posúdil čo sa týka naliehavého právneho záujmu žalobcu, premlčania a nedostatočne zistil skutkový stav a nevykonal dokazovanie ohľadom vzdania sa záložného práva veriteľa M.O.R.- faktoring, s.r.o. dňa 2.11.2005, ako jedného zo spôsobov zániku záložného práva.

Následne súd vykonal dokazovanie, oboznámil sa s výpoveďami účastníkov, svedkov, s doloženými listinnými dôkazmi, predovšetkým so zmluvami o postúpení pohľadávok, ďalej výpisom z listu vlastníctva č. XXXX, k.ú. L., obec L., kvitanciou vydanou M.O.R. - factoring, s.r.o., žiadosťou o výmaz záložného práva, žiadosťou o opravu zápisu, rozhodnutím Správy katastra L., odvolaním žalobcu proti rozhodnutiu Správy katastra L., ďalej doloženými uzneseniami Okresného súdu Humenné a Krajského súdu v Prešove zo strany žalovaného v 1. rade v exekučnom konaní sp.zn. 5Er/1028/208, zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, pripojeným spisom Okresného súdu Humenné sp.zn. 5Er/1028/2008 a z neho predovšetkým s uzneseniami Okresného súdu Humenné v tejto exekučnej veci a to uzneseniami z 03.02.2010 ktorým súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju z dôvodu premlčania istiny a z dôvodu premlčania výkonu záložného práva, ďalej uznesením Krajského súdu v Prešove z tohto spisu na čl. 95 ktorým bolo potvrdené predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Humenné práve z dôvodu premlčania istiny ako aj akcesorického záväzku výkonu záložného práva. Súd v súlade s právnym názorom Krajského súdu v Prešove doplnil dokazovanie aj vypočutím konateľa spoločnosti M.O.R.- faktoring, s.r.o. a svedka H. ohľadom vzdania sa záložného práva zo dňa 2.11.2005.

Z vyššie uvedených zmlúv o postúpení pohľadávok vyplýva, že žalobca je aktuálnym vlastníkom pohľadávky z nižšie uvedenej úverovej zmluvy a práv s ňou spojených.

Z úverovej zmluvy zo dňa 28.12.1998 uzavretej medzi veriteľom Slovenská sporiteľňa, a.s. a dlžníkmi Q. U. a Q. H. vyplýva, že im bol poskytnutý peňažný úver v sume 2 000 000,- Sk s mesačnými splátkami 55 000,- Sk, splatných vždy do 16. dňa mesiaca, pričom prvá splátka február 1999 a posledná splátka najneskôr december 2003. Podľa článku III úverovej zmluvy je táto pohľadávka zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, kat. územie L..

Z notárskej zápisnice zo dňa 30.12.1998 sp. zn. N822/98 vyplýva, že dlžníci U. Q. a H. Q., ako aj záložca V. Q. uznali tento dlh z úverovej zmluvy a dali súhlas dlžníka a záložcu na exekúciu v prípade, ak nebude splnený tento záväzok podľa úverovej zmluvy a podmienok v tejto zápisnici. V takomto prípade bude táto notárska zápisnica slúžiť ako exekučný titul pre výkon rozhodnutia podľa O.s.p. alebo Exekučného poriadku. Z uvedenej notárskej zápisnice je zrejmé, že v bode 3. dlžníci uznali čo do dôvodu a výšky dlh vyplývajúci z vyššie uvedenej úverovej zmluvy. K uznaniu záložného práva ako to tvrdí žalobca, však nedošlo.

Zo zmluvy o postúpení pohľadávok z 7.10.2002, z kvitancie z 2.11.2005, výsluchom svedkov R.. W. - konateľa spoločnosti M.O.R.- faktoring, s.r.o. a p.Y. H. súd zistil, že spoločnosť táto s.r.o. ako postupca postúpila svoju pohľadávku na postupníka p.H. zmluvou z 7.10.2002. Aj napriek tomu táto spoločnosť vydala dňa 8.11.2005 (v žalobe nesprávne 2.11.2005) kvitanciu ktorou sa vzdala záložného práva a toto bolo preto vymazané na Správe katastra v L.. Z týchto dôkazov je zrejme, že tento právny úkon - kvitancia je neplatná z dôvodu, že v tom čase už táto s.r.o. nebola veriteľom a teda ani vlastníkom tejto pohľadávky, pretože ju predtým postúpila na nového veriteľa Y. H..

Z uznesenia Okresného súdu Humenné v exekučnej veci oprávneného R. Q. proti povinným v 1. rade U. Q., v 2. rade H. Q. zo dňa 3.2.2010 sp. zn. 5Er/1128/2008-84, ktoré sa stalo právoplatným a vykonateľným dňa 24.1.2011 vyplýva, že súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Dôvodom bolo, že povinní vzniesli okrem iných aj námietku premlčania nároku oprávneného. Súd konštatoval, že záväzok povinných v 1. a 2. rade vznikol z úverovej zmluvy z 28.12.1998, pričom obaja povinní notárskou zápisnicou č. N822/98 z 30.12.1998 tento záväzok z úverovej zmluvy uznali a súhlasili s tým, že v prípade nesplnenia ich záväzku sa táto notárska zápisnica stane exekučným titulom. Z úverovej zmluvy ako aj z notárskej zápisnice vyplýva, že splatnosť poslednej splátky úveru december 2003. Z tohto dôvodu premlčacia doba na uplatnenie práva začala plynúť 1.1.2004, kedy sa právo mohlo uplatniť na súde. Keďže úverová zmluva je absolútnym obchodom, podľa § 397 Obchodného zákonníka je všeobecná premlčacia doba 4 roky, ktorá v tomto prípade uplynula 1.1.2008. Oprávnený však uplatnil právo z tohto záväzku podaním návrhu na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora až dňa 25.11.2008, teda po uplynutí premlčacej doby.

Na základe odvolania oprávneného voči vyššie uvedenému uzneseniu rozhodoval Krajský súd v Prešove a z jeho uznesenia sp. zn. 4CoE/53/2010 zo dňa 24.11.2010 vyplýva, že tento potvrdil vyššie uvedené uznesenie Okresného súdu, ktorým bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú a bola zastavená. Krajský súd v odôvodnení konštatoval, že súd prvého stupňa sa správne vysporiadal s dôvodne vznesenou námietkou premlčania uplatneného nároku. Zo spisu je zrejmé, že povinní vzniesli námietku premlčania, ktorú aj náležite špecifikovali. Vykonateľnosť notárskej zápisnice ako aj exekučného titulu nastáva uplynutím času na dobrovoľné splnenie povinnosti obsiahnuté v zápisnici. Je nesporné, že sa jedná o obchodno-právny vzťah, na ktorý sa vzťahuje 4 ročná premlčacia lehota podľa § 397 Obchodného zákonníka. Preto Krajský súd v Prešove potvrdil napadnuté uznesenie.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že predmetom sporu bolo určenie, či nehnuteľností zapísané na LV XXXX, kat. územie L. sú alebo nie sú zaťažené záložným právom. Tak ako to súd už vyššie uviedol kvitanciou z 2.11.2005 nedošlo k zániku záložného práva, pretože túto vydal subjekt, ktorý na to nebol oprávnený, lebo už nebol vlastníkom uvedenej pohľadávky.

Žalovaní sa však v tomto konaní bránili námietkou premlčania zabezpečovanej pohľadávky, ako aj námietkou premlčania záložného práva. Je potrebné uviesť, že treba rozlišovať premlčanie zabezpečovanej pohľadávky a premlčanie záložného práva. Či už podľa Občianskeho zákonníka alebo

Obchodného zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s tým, že záložné právo sa nemôže premlčať skôr, ako sa premlčí ním zabezpečovaná pohľadávka.

V tomto konkrétnom prípade sa súd v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom vysloveným Okresným súdom Humenné v právoplatnom a vykonateľnom uznesení sp. zn. 5Er/1128/2008-84 z 3.2.2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4CoE/53/2010-95 z 24.11.2010. Nie je sporné, že posledná splátka úveru mala byť v decembri 2003 a teda premlčacia doba začala plynúť od 1.1.2004. Na uvedený právny vzťah ohľadom premlčania zabezpečovanej pohľadávky je potrebné použiť ustanovenia Obchodného zákonníka, tak ako boli citované v uvedených uzneseniach súdov, pretože sa jedná o absolútny obchod. Všeobecná premlčacia lehota podľa Obchodného zákonníka je 4 ročná, a teda k premlčaniu zabezpečovanej pohľadávky došlo 1.1.2008. Notárskou zápisnicou o uznaní zabezpečovanej pohľadávky z tohto dôvodu nezačala plynúť 10 ročná premlčacia doba podľa Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka premlčania záložného práva, toto nie je upravené výslovne v Obchodnom zákonníku, a preto sa na premlčanie výkonu záložného práva, použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka (treba rozlišovať premlčanie zabezpečovanej pohľadávky a premlčanie záložného práva). Na premlčanie zabezpečovanej pohľadávky sa použijú ustanovenia Obchodného zákonníka a teda aj 4 ročná premlčacia doba, a to z právnych dôvodov, že ide o absolútny obchod, ale samostatným dôvodom je aj to, že samotná úverová zmluva je spotrebiteľským právnym úkonom, a teda podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka a to § 52 sa použijú v prospech spotrebiteľa ustanovenia, ktoré sú pre neho výhodnejšie. V tomto prípade je pre spotrebiteľa v prospech 4-ročná premlčacia lehota zabezpečovanej pohľadávky podľa Obchodného zákonníka (a nie 10 ročná podľa Občianskeho zákonníka).

Čo sa týka premlčania výkonu záložného práva, na to sa použijú ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka (čo správne udáva aj žalobca) a pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3 ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka teda záložné právo ako majetkové právo rovnako podlieha premlčaniu, lebo z premlčania nie je na rozdiel od vlastníckeho práva vylúčené. Premlčacia doba záložného práva je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo prvý raz vykonať, t. j. odo dňa, keď vzniklo právo na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky zo zálohu.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že keďže zabezpečovaná pohľadávka sa premlčala 1.1.2008 v rámci 4 ročnej premlčacej doby podľa Obchodného zákonníka, tak aj záložné právo sa nemohlo premlčať pred týmto dátumom v rámci 3 ročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka, a teda k jeho premlčaniu došlo najneskôr 1.1.2008 (nie skôr ako zabezpečovaná pohľadávka). K uznaní záložného práva vo vyššie uvedenej notárskej zápisnici nedošlo.

Keďže návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora bol podaný dňa 25.11.2008, námietka premlčania zabezpečovanej pohľadávky, ako aj záložného práva vznesená v tomto konaní a predtým vznesená už v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Humenné sp. zn. 5Er/1128/2008 zo strany žalovaných, resp. povinných je dôvodná.

Námietka žalobcu, že prvý návrh na vykonanie exekúcie bol podaný dňa 7.5.2004, a toto bolo právoplatne skončené 20.11.2008, nemá vplyv na dĺžku premlčacej doby, pretože podľa § 112 Občianskeho zákonníka je jednou z podmienok spočívania premlčacej doby to, že v začatom konaní sa riadne pokračuje. Toto však v tomto prípade splnené nebolo a žalobca to v konaní ani nepreukázal.

V prípade, ak premlčacie doby uplynuli, záložný veriteľ nezačal s predajom zálohu a záložcom bola námietka premlčania vznesená, stráca záložný veriteľ možnosť domáhať sa (proti vôli záložcu) uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané.

Ak záložný veriteľ neuplatnil právo (nárok) na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňažením zálohu včas a ak sa záložný dlžník dovoľá premlčania záložného práva, má to okrem iného za následok, že záložný veriteľ sa nemôže úspešne domôcť ani speňaženia zálohu, ani uspokojenia pohľadávky speňažením zálohu.

Aj keď premlčané právo pretrváva - ako tzv. naturálna obligácia, nemožno taký záver bez ďalšieho vzťahovať aj na záložné právo. Ku speňaženiu zálohu môže dôjsť na návrh záložného veriteľa. Ak záložný dlžník dôvodne namietne premlčanie záložného práva, nemožno tu úspešne poukazovať na tzv. naturálnu obligáciu spočívajúcu v možnosti uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňažením zálohu, lebo speňažením zálohu na návrh záložného veriteľa tu už nemôže byť vykonané a dobrovoľné splnenie práva (nároku) na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu záložným dlžníkom nie je pojmovo možné. K prijatiu premlčaného dlhu teda v tomto prípade, na rozdiel od záväzkových právnych vzťahov, už z povahy veci nemôže dôjsť.

Z toho vyplýva, že na základe premlčania pohľadávky došlo aj k premlčaniu zabezpečovacieho práva, t.j. záložnej zmluvy, a teda súčasný žalovaný ako vlastník zabezpečovanej pohľadávky sa už nemôže domôcť ani vymoženiu pôvodného dlhu a ani výkonu záložného práva na základe oprávnene vznesenej námietky premlčania.

Záložný dlžník sa môže brániť proti právu záložného veriteľa na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňažením zálohu nielen (zákonom predpísanou) obranou proti návrhu záložného veriteľa na speňaženie zálohu, ale rovnako prostredníctvom žaloby na určenie, že záložné právo neexistuje (napr. určením, že vec nie je zaťažená záložným právom), ak je na takomto určení naliehavý právny záujem. Ak došlo k premlčaniu záložného práva, môže sa dlžník nepochybne dovolať premlčania pri každej (zákonom poskytnutej) obrane proti výkonu práva (nároku) záložného veriteľa na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňažením zálohu, teda rovnako v konaní, začatom podaním žaloby o určení, že tu záložné právo nie je.

Uvedený právny názor vyplýva okrem iného aj z rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 25.04.2007, sp. zn. 21Cdo 1918/2005, z rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 21.12.2010, sp. zn. 21Cdo 2185/2009 a z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.03.1999, sp. zn. 2Cdo 9/99. Takýto právny názor v podobnej veci vyslovil aj Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 7Co 164/2013 (spis OS Humenné 6C/15/2013) rozhodnutím zo dňa 24.2.2014.

Z tohto dôvodu súd žalobu žalobcu zamietol a naopak súd vyhovel vzájomnej žalobe, resp. protinávru žalovaného v 1. rade a určil, že na nehnuteľnosť zapísaná na LV XXXX, kat. územie L. nie je zaťažená záložným právom.

Keďže žaloba ako aj protinávrh sú určovacími žalobami podľa § 80 písm. c, O.s.p., súd musel riešiť aj to, či u žalobcu, resp. u žalovaného v 1. rade je naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby, resp. protinávru.

Naliehavý právny záujem je daný, ak v čase rozhodovania súdu sa nemožno domáhať priamo plnenia a ak právne postavenie navrhovateľa by bez takéhoto určenia bolo neisté. Určovací žaloba má preventívny charakter a slúži aj na odstránenie neistoty v právnych vzťahoch tak, aby sa odvrátili aj prípadné budúce spory medzi účastníkmi.

V tomto spore je zrejmé, že medzi účastníkmi vyššie uvedenými výroky súdu sa predíde budúcim možným sporom, pretože je medzi účastníkmi sporné, či záložné právo na uvedené nehnuteľnosti z vyššie uvedenej zabezpečovanej pohľadávky trvá alebo nie. Z tohto dôvodu súd konštatuje, že žalovaný v 1. rade má naliehavý právny záujem na svojom protinávru, ktorému súd vyhovel.

Súd podotýka, že tu došlo k zmene právneho a skutkového stavu oproti stavu kedy vo veci bolo rozhodnuté prvým rozsudkom a kedy vo veci rozhodoval zrušujúcim uznesením Krajský súd v Prešove. Dôvodom je vyššie uvedené doplnenie dokazovania, ako aj protinávrh uplatnený žalovaným v 1. rade.

Žalovaní v 1. a 2. rade boli v konaní úspešní v celom rozsahu, avšak žalovaný v 1. rade si právo na náhradu trov neuplatnil a žalovanému v 2. rade trovy konania nevznikli. Preto im súd náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V podanom odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktoré mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 251 ods. 1 O.s.p.).